

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo vsak petek; ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 3 K.

Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 3.50 K, za Ameriko pa 4.50 K.

Dopise sprejema uredništvo, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

Gospodarstvo.

Kmetijska šola in njeni vspehi.

Naloga kmetijske šole je mnogovrstna. Glavni namen ji je, da podučuje kmetske sinove in jih pripravlja za razumne kmetovalce. S tem šolanjem, ki se vrši deloma na šolskem gospodarstvu, deloma v šoli in ki traja po sedanjí uredbi grmske šole dve leti, ima šola največ dela. Poleg tega pouka ima šola oskrbovati obsežno gospodarstvo, na katerem ima dajati učencem in drugim obiskovalcem dober izgled uspešnega gospodarstva. Prirejati mora kmetijske tečaje za praktične gospodarje in ljudske učitelje. delati mora na svojih zemljiščih poskušnje z novimi rastlinskimi vrstami, z umetnimi gnojili, razširjati mora dobra semena, trte in sadno drevje, plemeno živino itd. Poleg tega dela mora učno osobje prirejati popotni pouk in skrbeti tudi za pouk po strokovnih listih.

Vspehi, ki jih ima kmetijska šola s svojim vsestranskim delovanjem, se najraje presojajo po učencih, ki dovrše šolo, in po obisku šole. In tukaj se dela šoli večkrat krivica, ker se gleda samo na gola dejstva in ker se premalo uvažujejo okoliščnosti, ki vplivajo na obisk šole in njene izšolance. Šoli na Grmu se rado očita, da izgaja učence, ki se po končani šoli obračajo k drugim poklicem n. pr. dacarjem in financarjem. Res je, da prestopi nekaj učencev v druge službe ali za to ni delati le šolo odgovorno. To se godi tudi po drugih kmetijskih šolah v Avstriji. Ako se izneverjajo učenci kmetijskih šol svojemu poklicu, pripisati je to poglavitno temu dejstvu, ker ne prihajajo v šolo le kmetski sinovi iz dobrih in trdnih kmetij, ki imajo po končani šoli doma ostati in katerim je šola po sedanjí svoji osnovi in uredbi namenjena, ampak tudi učenci iz malih kmetij in revnih kmečkih hiš. Za te učence pa ni sedanja šola. Ti učenci se privadijo na Grmu v teku dveh let boljšim in večjim gospodarskim razmeram in bolje urejenim življenjskim razmeram, in ko dovrše šolo, nimajo pod domačo streho obstanka, zlasti če je več otrok pri hiši. Ti učenci ne najdejo doma potrebnega kruha, ne dela in to jim potisne palico v roko, da gredo za boljšim kruhom kakor ga nudi domača hiša, in če ga ne najdejo pri kmetijstvu, ga iščejo po drugih službah. Če pa prodajajo kmetje-posesniki danes svoje kmetije in zapuščajo rodno zemljo, da gredo za boljšim kruhom, ni tega šteti v zlo izšolancem kmetijske šole, ki pridejo iz revnih kmetskih hiš.

Šola na Grmu po svoji sedanjí osnovi ni za sinove malih in revnih kmetskih posestnikov, to moramo danes vnovič naglašati, ampak je za sinove boljših kmetskih posestnikov in po teh je njene vspehe toliko časa presojati, dokler se šola ne preuredi in dokler ne

skrbi tudi za potrebe malega posestnika. Učenci, ki so prišli iz boljših kmetskih hiš ostajajo doma, se z veseljem poprimejo domačega dela in šola šteje danes že lepo število nekdanjih učencev, ki delujejo doma z najboljšim uspehom. Za potrebe manjših posestnikov pa bo šola na Grmu lahko največ storila v tem slučaju, ako se bo sedanja šola popolnila z vpeljavo zimskih tačajev. —r—

Vinogradnikom v preudarek.

Vinogradnikom v preudarek in posnemanje tele vrstice o izvozu in prodaji vina — katero opazujem v Lvovu:

Tu nahajajo se dve vinski tvrdki — Dalmatinska Didolič in Prpič (od 8 let sem) in Hercegovska (mostarska) Santič in Petkovič (nekaj tednov sem).

Eden družabnikov ukvarja se doma z vinogradstvom in potrebnim kletarstvom — drugi tukaj z reklamo, iztočem na drobno v lastnem lokalu (iztoču) in s prodajo vina v mesto in izven mesta na deželo. Prilicno govoril sem z gospodom Petkovičem in se splošno zanimal za njih vinski obrat. Prvi je tu že 8 let, drugi komaj par tednov. Dalmatinski iztoč bil je začetkom majhen — danes razprodajajo že 7 do 8 vagonov vina na leto — kar ga sami doma ne pride-lajo, ga kupčijskim potom dokupujejo. Na prodaj imajo raznovrstna namizna in butelna vina prve kvalitete.

Hercegovca (iz Mostara) nista vedela kam s svojim obilnim dobrim pridelkom. Letos šinila jim je misel, da je treba s pridelkom v tak kraj, kjer ga ni in kjer bi se lahko v denar spravil. Ogledala sta Dunaj, Prago, nazadnje Lvov. Tu se jim je nudila pripravna dobra klet in sta sploh prišla do preudarka, da so tu najboljši pogoji ustanoviti trgovino vina z lastnim iztočem na preje omenjen način. Za sedaj prodajajo Hercegovci samo dve izborni kapljici: belo „Žilavko“ in rudečo „Blatino“ in pa navadno namizno vino. Na moje zanimanje zvedel sem od gospoda Petkoviča, da kaže dobro in da niso zavozili.

Pri nas na Kranjskem se zadnji čas veliko razmotriva o izvozu vina izvan dežele — posebno na Češko. Ravno to me je spodbudilo do teh vrstic, prvič, v preudarek in posnemanje, drugič pa, da opozorim tudi na Galicijo, katero se do sedaj premalo v ozir jemlje. Ciril Dolenc.

O socijalnem zavarovanju.

(Dalje.)

Zavarovanje za onemoglost in starostno zavarovanje ima namen, da dobi zavarovanec, pri nesamostojnih po preteku 30 let vplačevanja, pri samostojnih po 40 letih, preskrbnino, če je tudi še trden in zdrav. Ako popred obnemore, začenja dobivati preskrbnino že poprej. Nje višina je odvisna od dobe koliko časa se je vplačevalo in od višine doneskov; najnižja preskrbnina ali

renta vendar znaša 120 K in se ima do nje pravico, ako se vplačuje vsaj 4 leta; ker prispeva država k vsakemu zavarovanju s 90 K, n. pr., ako bi delavec, ki plačuje po 12 vinarjev na teden, te doneske redno plačeval samo 4 leta in potem onemore, že dobiva potem do smrti vsako leto 120 K; če pa redno vplačuje celih 30 let in je takrat še zdrav in trden, vendar bode dobival od tega časa nadalje vsako leto po 156 K, toliko se je povzdignila njegova preskrbnina. Ako pa kdo v teku svojega življenja prekrine to zavarovanje, ima načrt jako mile določbe; zavarovanec zamore svoje zavarovanje vzdržati v moči s prav majhnimi dajatvami, ga zopet lahko oživi, če ni preteklo nad 5 let, pa se zamore tudi povišati.

Ko zavarovanec umrje, dobe njegovi dediči glavnično odpravnino, ki se zopet ravna po dobi vplačevanja in višini prispevkov. Prispevki za to zavarovanje so ravno tako visoko odmerjeni, kakor pri bolniškem zavarovanju, namreč začnejo z 12 vinarji na teden in se povišajo do 72 vinarjev. Ker država pri vsakem zavarovancu dodaja 90 K iz državne blagajne, doplačevala bode ista z velikimi zneski, zato pa bode olajšala sedanje breme občinam, ki morajo skrbeti za obubožane občane in olajšala bode na ta način življenje onemoglim in starim ljudem, ki so sedaj navezani na preskrbo ubožnih ali ki si morajo neprimerno veliko dohodkov izgovoriti ob času izročitve svojih posestev.

Umevno je, ker bode zavarovanje obvezno ali prisilno, ker bode trajno in se bodo prispevki ravnali po višini dohodkov in ne v kolikor se bode hotel sam kdo zavarovati, da bodo te dajatve občutne. Najbolje si to predstavljamo, če si mislimo, da nas država sili varčevati in nam hoče pripraviti neskrbno starost, kakor n. pr. pri uradnikih, ki so doslužili in uživajo pokojnino. Kdor se s to mislijo sprijazni, jo odobrava in poleg tega še upošteva, da mu država s preskrbnino letnih 90 K pomaga, da bode njegova letna renta višja, ta bode radovoljno sprejel to zavarovanje in se rad podvrgel temu plačevanju. — Kdor pa bode nasprotno videl le slabo stran tega zavarovanja, namreč trajna vplacila, ta bode seveda mrmral in se bode nerad podvrgel določbam tega načrta. Ker skušnje učijo, da bi se s prostovoljnim zavarovanjem ne dosegel smoter, zato se predlaga obvezno ali prisilno zavarovanje. Iz tega uzroka imamo smatrati to zavarovanje le nov način varčevanja, ker nimamo vsi dovolj moči, in prilike, da bi sami varčevali za dobo, ko mine naša delavna moč, kar se največkrat pripeti ravno pri revnejših slojih prebivalstva.

(Dalje pride.)

Politični pregled.

Aneksijska debata v kranjskem deželnem zboru. Da bodo tudi priprosti čitatelji razvideli, kak položaj je nastal vsled priklopljenja Bosne in Hercegovine k našemu cesarstvu, prinašamo nekaj odlomkov iz govorov par poslancev. Razprava je radi tega pomenljiva, ker je naš deželni zbor prvo jugoslovansko postavodajavno zastopstvo to in onostranske polovice, ki se je izjavilo o aneksiji ter to dejstvo osvetlilo s slovanskega stališča, s stališča tistih, ki so pri tem najbolj prizadeti. Dr. Krek ožigosa najprej krive nazore nemških žurnalistov ter pojasni:

Naše stališče. — Geografska enota. Stališče, s katerega mi razmotrivamo aneksijo Bosne in Hercegovine, je pač drugačno. Gospoda moja! Mi se zavedamo prvič, da sta geografsko ti dve deželi združeni z nami, in da govorimo o sebi, ko govorimo o Bosni in Hercegovini, da govorimo o svojem domu, o svojih ljudeh. (Tako je!) Poglejte karto! Vsak razumen človek, ki pozna nekoliko gospodarski razvoj, bo vedel, da označujejo enotnost v gospodarskem oziru vodne ceste, poleg njih železnice in z železnicami pota in vsa druga občila. In tukaj vali sinje valove zelena Sava, doma pod našim Triglavom, in vodi po svojih pritokih v osrčje Bosne in Hercegovine. Vsa Bosna in Hercegovina, vsa Slavonija in Hrvatska, velik del Štajerske — ravno naš del — in velik del Koroške, koder prebiva naš narod, spada k tej zemlji. Naša je ta zemlja, ki jo mora geograf po njenem značaju oceniti kot enoto, ki jo pa tudi mi po svojem srcu cenimo in ljubimo kot svojo domovino!

Naš je tudi narod! — Od Zile do Črnega morja vsi eno! Gospoda moja! Ne samo zemlja, za katero se gre, tudi narod je naš narod. Mi ne govorimo o tujcih, ko govorimo o Bošnjakih in Hercegovcih; to so naši ljudje! Razumen in pameten filolog, ki ne upošteva samo tega, kar se je zgodovinsko razvilo pod danimi pogoji, marveč, ki življenje jezika študira v narodu samem mi bo priznal, da ko se gre za to, da se oceni jezik,

je odločilna dialektologija. Dialekti so živ dokaz ljudske tvorbe jezikovne, in filologi so konstatirali, da od Zile dol do Črnega morja ni mogoče najti filologu prehoda pri teh dialektih. To gre venomer, eden se z drugim zliva, eden v drugega preliva. In da s filološkega (jezikoslovnega) stališča se bolj okrepim to trditev, moram navesti, da je za značaj jezika merodajno glasoslovje. Glasoslovni zakoni pa so od Zilskega do Bolgarskega eni in isti. In če je bolgarski narod izgubil svojo deklinacijo in svoj infinitiv in pridobil pod tujim vplivom člen, je bolgarski jezik nekoliko težje umljiv za nas. Glede hrvatskega ali pa srbskega jezika pa vemo vsi, da še danes Slovenec in Hrvat popolnoma bratski občujeta drug z drugim. Tu ni treba nobene slovnice, nobenega slovarja, marveč kakor povsod in vsakemu, ki pride iz drugega okoliša, je treba le prilagoditi uho prozodiji, akcentu. Tako stoje razmere, gospoda moja! Tukaj ne moremo govoriti o večih jezikih, o večih narodih. En narod je to in en jezik. To, da pri nas avstrijski eksekutor in onstran Sotle hrvatski pandur rubita, ni bistvena razlika, po kateri bi se narodi ločili. En narod smo in en jezik govorimo. Pri teh raznih dialektih, ki se prelivajo drug v drugega, pa vidimo, da ne stoje koordinirano, da bi eden prehajal v drugega, ampak ti dialekti se čudovito menjajo. Ruski vseučiliški profesor Boudoin de Courtenay je dokazal, da je jezik beneških Slovencev mnogo bolj podoben hrvaščini kakor slovenščini. Vi imate na severnem Koroškem imena krajev, ki dokazujejo, da so tam stanovali ljudje, ki so se imenovali Hrvate in ki so govorili hrvatski dialekt; hrvatske naselbine s hrvatskimi imeni imamo še danes na Moravskem. Menjevanje dialektov je odvisno od najrazličnejših faktorjev, v prvi vrsti od poguma dotičnih plemen, ki so si izbrala nevarnejša pota kakor drugi. In v tem oziru, gospoda moja, dovolite, da izrazim svoje prepričanje, da iz tega zgodovinskega dogodka sledi, da so bili med vsemi slovanskimi plemeni najpodjetnejši in najpogumnejši naši pradedje, ker so šli najdalje na zapad. (Viharno odobravanje.) Govori se torej o naši zemlji, o našem jeziku, o našem narodu, ko se govori o Bosni in Hercegovini, ko se govori o narodih, ki v teh zemljah prebivajo. Zato je razumljivo, da nam o vsakem dogodku, ki postanejo vezi našega skupnega edinstva ožje, srce gorkeje bije.

Najvažnejše dejstvo v zgodovini južnih Slovanov: aneksija. Izjavljam pa, da ga ni in ga ne more biti bolj važnega dejstva za južne Slované, kakor je aneksija Bosne in Hercegovine, ki je končno pod isto dinastijo postavila skoro dva milijona naših bratov po krvi, po zemlji, po jeziku. Zato se ni čuditi, ako izjavljamo mi, da aneksijo pozdravljamo...

Meje dežel niso nepremične. Deželne meje niso nič tako narejenega, da bi se o njihovi prenareditvi govoriti ne dalo. Deželne meje je zgodovina delala in jih bo delala. (Odobravanje.) Jaz vem, da jih je veliko, ki tega stališča danes še ne odobravajo, ki so zaostali za tokom časa. In če se ti ljudje dajo voditi zastarelim, četudi na pergamentu pisanim zahtevam, nasproti zahtevam svežega življenja, potem je jasno, da bodo oni propadli, ker življenje ostane. (Tako je!) In konstatiram, da se je tako godilo tudi z našo kranjsko deželo. Mi vemo, da je v desetem veku Karantanija segala od Dunava do Pada — Karantanija z vsemi markami — in vemo, da je slovenski živelj imel v njej glavno besedo, namreč slovenski koroški vojvoda, čegar slovensko ustoličenje na gosposvetem polju je ostalo kot dokaz temu tudi pozneje, ko so Nemci počeli vladati Slovence. Potem, ko so prišli Habsburžani in se je meja znova spremenila, vidimo Kranjsko, katere meja sega dol do Pazina ter obsega Trst in tržaško ozemlje do Reke. Svoj čas, — in želel bi, da bi zastopniki veleposestva pokazali isto moč, isto energijo, kakor so jo njihovi predniki čutili v boju za pravice kranjske dežele — se je kranjska dežela imela deliti in je hotel cesar Karol V. ohraniti zase Kras, Istro, Metliko in Trst, drugo pa je hotel dati svojemu bratu Ferdinandu I. Takrat so se kranjski stanovi tako uprli, da se niso hoteli pokoriti, dokler se cesar ni udal in zagotovil, da ostane cela dežela samo cesarju Karolu V. (Govornik citira listino iz leta 1520.) Teh dolgih besedi smisel je ta, da je volja vladarjeva, naj bi kranjska dežela ostala vedno v tistem obsegu, kakor je takrat bila. In če se oholi Madžar, ker se je kralj Bela imenoval tudi rex Rama, upa zahtevati Bosno in Hercegovino, gospoda moja, odprimo mi zgodovinski arhiv in na tej podlagi zahtevajmo, da je Trst naš, da je Reka naša, da je cela primorska dežela naša in nikogar drugega! (Glasno pritrdjevanje.) Ali imamo pravico, gospoda veleposestniki, govoriti o tržaški uni-verzi? (Dobro!)

Celjski grofje hočejo združiti Jugoslovane. Kasneje, gospoda moja, vidimo, da so celjski grofje zvezo Jugoslovancev

— ker so se nekaj časa trgali — hoteli zopet doseči: Herman, Urh III. Od leta 1406. so šla ta prizadevanja. Oni so gospodarili na Kranjskem, so imeli posestva na spodnjem Koroškem, so imeli svojo popolno državo na Štajerskem in so bili z zadnjim kraljem Bosne in Hercegovine v svaštvo. In na tej podlagi so zahtevali, da se zveže ves ta veliki kompleks pod njihovim žezlom. Mi nismo imeli sreče! to se ni izvršilo. Tega ne vem, ali bi nam takrat združenje bilo v srečo. Toda ta zgodovinska remeniscenca, da so gospodari Kranjske bili sorodniki kraljev Bosne in Hercegovine, nam bodi dovoljena v tem trenutku, ko govorimo v tem deželnem zboru o aneksiji Bosne in Hercegovine.

Bosanci v Beli Krajini. Gospoda moja, še več! Doli v naši zapušteni Belokrajini—Zumberk, Kostel in dalje ob Kolpi še mnogo vasi pričuje, da so naši Bosanci in Hercegovci, ko so bežali pred Turki, našli pri nas varno zavetje. Mi smo jih sprejeli, jim dali drugi dom. In ko je danes njihova prvotna domovina združena pod istim vladarjem kot mi, se radujemo tega dejstva, in brez dvoma ne samo v imenu tistih svojih sodeželanov — bosanskih in hercegovskih rojakov, marveč v imenu vsega prebivalstva od Triglava do Kolpe.

V interesu monarhije in dinastije. Gospoda moja! Ne bom dalje govoril o tej stvari; dovolj sem pojasnil, da imamo pravico želiti, da bi se ta edinost med nami, ki jo imamo po zemlji in po jeziku, da bi se ta edinost tudi v državnopravni obliki pokazala. Dovolj sem tudi povedal, da to ni utopično, da se pri tem opiramo, kakor vsi drugi, ki stavijo tako zahtevo, na zgodovinsko svojo pravico, da pa pri tem govori za nas, kar ne govori za vse zahteve, ki se v imenu zgodovine stavijo do naše dežele, da govori za nas tudi zdrava pamet, da govori za nas interes monarhije, interes dinastije. (Tako je!)

Dr. Šušteršič med drugim omenja, da je okupacija naše cesarstvo stala gotovega denarja 628,252.942 K. Poleg dejanskih izdatkov je treba upoštevati še obresti, tako da pridemo nad eno milijardo. Od izdatkov pride na Ogrsko polovico še ne 200 milijonov, na našo pa čez 423 milijonov. In vendar bi Ogrji Bosno radi imeli zase. Potem preide na:

Prihodnost Bosne in Hercegovine. — Trializem. Preidem k nadaljni točki, ki je: prihodnost teh provinc. Gospoda moja! Jaz stojim na stališču trializma. Po mojih mislih je ideja trializma sicer ideja, glede koje izvršitve bo še treba premagati mnogo ovir in težav, ampak vendar — zdi se mi realna politična ideja; zdi se mi, da je izvršljiva, čeprav ne od danes do jutri. Jaz podpišem z veseljem besede gospoda predgovornika, da se v politiki le to doseže, kar se more doseči. Zato pa moramo, ako hočemo trializem, to je, ako hočemo priti do tega, da se poleg avstrijske in ogrske države dvigne kot enakopraven faktor tudi jugoslovanska država, v enem oziru na jasnem biti, namreč v tem, da moramo potem hladne, pametne politike pripravljati tla za izvršitev teh idej. To ne pomaga nič, če še tako lepo govorimo o tej stvari; tu treba delati in računati z vsemi posameznimi faktorji, ki pridejo v tem oziru v poštev. Gospoda moja! Ideja trializma tudi nemškimi politikom ni več tako tuja, kakor jim je nekdanj bila; rekel bi, ni jim več tako zoperna. Gospoda moja, ne samo v krščansko-socialni stranki, ki se je v državnem zboru po svojem govorniku princu Liechtensteinu izrekla za to idejo, ampak tudi v nemški liberalni stranki so možje, ki napredujejo, ki niso prespali zadnjega časa; tudi med njimi že mnogi uvidevajo potrebo, da se ta ideja izvrši.

Ožji in širši trializem. Seveda treba ločiti ožji in širši trializem. Nemški politiki še niso prišli tako daleč, da bi uvidevali potrebo širšega trializma, tistega, ki zahteva združenje vseh jugoslovanskih dežel do Trsta do Drine ali pa še naprej. Gospoda moja! To je drug trializem, kakor tisti, za katerega se je izrekel voditelj nemške krščansko-socialne stranke in za katerega so neki voditelji nemške liberalne stranke. Oni se omejujejo na Hrvatsko, Slavonijo, Dalmacijo, Bosno in Hercegovino. Ako bi se trializem na ta način izvršil, potem nam nič ne koristi, ravno nasprotno, — nam je v škodo, ker bi se zopet del južnih Slovanov, ki nam je zdaj v ojačenje in oporo v Avstriji, odtrgal. Zato stojimo mi in „Narodna zveza“ v državnem zboru na stališču trializma, in le tisti širši trializem je v upravnem vitalnem interesu naše monarhije. Gospod predgovornik je povdarjal, da mora vlada priti, ki to izvrši. Gospoda moja! To je prešibek faktor. Vlada, in naj bo še tako parlamentarna, ni v stanju napraviti trializma. Mi moramo pomisliti, da imajo o tej stvari razne vlade govoriti: poleg avstrijske ima tudi ogrska nekaj besede in si prisvaja celo prvo državno-pravno besedo. Težave so velikanske; gospoda moja, in o tem

si moramo biti na jasnem, da je ta ideja izvršljiva le v slučaju kakšne izvenredne evropske komplikacije, le v prav izrednih razmerah, le ob svetovnozgodovinskih dogodljajih.

Jugoslovanski živeli gre kvišku, pridobiva čedalje več veljave, se čedalje bolj upošteva, in četudi le počasi — kakor v svetovni zgodovini kakšna resnica le počasi prodira — prodira tudi sedaj resnica, da je vprašanje jugoslovansko postalo obenem vprašanje habsburške velesile. (Pritrjevanje.) In to je tista točka, gospoda moja, katera nam daje moč, katera nam daje upanje za prihodnost, katera nas opravičuje, da ni naivnost za Jugoslovana, ako računa s trializmom. (Pritrjevanje.) Gospoda moja! Pravim: vprašanje velesile habsburške je jugoslovansko vprašanje. Od srečne rešitve jugoslovanskega vprašanja za Avstrijo in po Avstriji je odvisno gospodstvo naše dinastije na jadranskem morju, od tega je odvisna pozicija naše države na Balkanu. Kam pa je mogoča kaka ekspanziva habsburške velesile? Ali je mogoča proti Nemčiji, ali proti Italiji? Ne, gospoda moja! Mogoča je samo na eno stran: na Balkan je mogoča in po jadranskem morju.

Kranjsko veteransko društvo v Ljubljani je vlada razpustila baje na pritisk vojnega ministrstva, ki smatra društven sklep, podariti večjo vsoto za spomenik padlih žrtev 20. septembra za demonstracijo zoper armado. No ti jo pa stuhtajo. Kdor pozna slovenske veterance v Ljubljani in po vsej naši deželi, ve, da se ne more dvomiti o njihovi lojalnosti, in da veteranci niti sanjali niso o tako krutem udarcu, ki zadene tudi njih nabrani denar.

Državni zbor na Dunaju kar ne more naprej. Kot mora leži nad njim češko-nemški spor na Češkem. Nemci stavijo pretirane zahteve, Čehi pa tudi ne odjenjajo. Vlada kani predložiti jezikovni zakon za Češko. A vsi poslanci družih narodnosti naj zahtevajo, da se jezikovne zadeve rešijo za vso državo ob enem. Čemu to vedno mešetarjenje. Nemcem se itak že zdaj nikjer ne godi krivica. To potrjuje tudi interpelacija slovenskega poslanca Grafenauerja, ki vpraša železniškega ministra, zakaj se tako prezira slovenščina na koroških in štajerskih železnicah — a lahko bi bil pristavil na vseh progah na Slovenskem. Poslanec dr. Korošec je vložil nujen predlog glede na septemberske dogodke v Ptuj, Mariboru in Celju. Zahteva, naj se stvar preišče in krivci kaznujejo. — „Slovenski klub“ na Dunaju je sklenil glede na kmečko zavarovanje počakati mnenja kmečkega shoda; kakor se bo ta odločil, tako bodo postopali poslanci S. L. S. v državnem zboru.

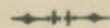
V Pragi so bile v nedeljo zopet velike demonstracije, ker nemško-nacionalni vseučiliščniki zopet izzivajo. Policija in orožniki so komaj napravili red. Kmalu bi bila tekla kri. Zato je grof Sternberg predlagal drž. zboru, naj se dijaštvu prepove nastopati v društvenih barvah; dijaki res vse preveč politikujejo ter brez potrebe vzbujajo prebivalce.

Na Ogrskem se pričakuje spremembe v ministrstvu. „Reichspost“ je o ministru Košutu spravila na dan čedne reči, kako so ga zmir podpirali z državnim denarjem. Zbornični predsednik Justh utegne postati minister. Radi bi dosegli samostojno armado, samostojno banko in neomejeno vlado neodvisne stranke v duhu Košutovem. A cesar se še ni udal.

Na Balkanu ni sprememb. Povsod je napeto. Srbi so prišli v vojnem ministrstvu na sled mnogim sleparijam, poneverjenjem. Častništvo je gnjilo.

Bolgarija sklicuje svoje vojake, ker Turčija ob meji pri Drinopolju premika svoje čete. Zato hoče biti Bolgarija pripravljena za vse slučaje.

Na Hrvatskem je položaj vsled veleizdajalske tožbe dokaj zamotan. Srbsko-hrvatska koalicija razpada, mnogi poslanci so že izstopili. „Reichpost“ očita Supilu, da je dobival subvencijo iz Beograda.

Zabavi in pouku.

Pogledi v slovensko zgodovino.

III.

Ozreti se nam je na versko-cerkvene razmere v naših pokrajinah v prvih vekih po Kristusu. Zgodovinarji soglasno povdarjajo, da je mlado krščanstvo zavdalo smrtni udarec omehuženemu paganstvu v silnem rimskem cesarstvu. Dolgotrajni 300 letni boj paganstva z vso svojo krutostjo ni mogel zatreti čilega krščanstva. Tudi naše pokrajine so takrat veliko trpele.

— Odkod je najprej zasvetila krščanska vera v naše pokrajine? Rimska cerkev, katero je ustanovil apostolski prvak sv. Peter, je poslala blagovestnika tudi v naše kraje. Najbolj je slovelo takrat na severovzhodu Italije mesto Akvileja ali Oglej, bilo prvo za Rimom in ključ do Italije. Tja pošlje sv. Peter l. 46 svojega spremeljevalca evangelista sv. Marka, kateri pridobi mnogo Oglejcev za sv. vero. Najimenitnejši mej njimi je Hermagoras ali Mohor, katerega Marko vzame v Rim, ga priporoča Petru za škofa, ki se potem od njega posvečen l. 50 vrne kot škof v Akvilejo, odkoder je po svojih učencih razširjal proti jugovzhodu sv. evangelij. Za cesarja Nerona je bil l. 67 po Kr. mučen. Ob morski obali se je hitro širilo krščanstvo. V Trstu je bil za cesarja Dioklecijana vtopljen sv. Just. V Emoni (Ljubljani) se imenuje l. 381 škof sv. Maksim. Proti severu in vzhodu, po tedanjem Noriku, v Panoniji so najbrže rimski vojaki in begunci širili krščansko vero. V Noriku je bila najstarejša škofija v mestu Lavrejaku (Lorch) na stoku rek Anize in Donave. Tu je blagodosno deloval sv. škof Maksimilijan, ki je bil rojen Celjan, in je tudi v Celju preстал mučeniško smrt za Kristusa. V Panoniji se imenuje škofija Petavija (sedanji Ptuj), kjer je sv. škof Viktorin prejel mučeniški venec. Sv. Jeronim svedoči o njem, da je bil slovit cerkveni pisatelj. Umrl je l. 303. Sedanji knezovladika mariborski dr. Mihael Napotnik je o njem na svetlo dal učeno knjigo. — V Sáviji je imela Siscija (Sisek) svoj škofijski sedež. Njen škof sv. Kvirin je bil v Savi vtopljen. — Od prvega do tretjega stoletja se je krščanstvo vkljub vsemu preganjanju lepo razširjalo po naši sedanji domovini. Od cesarja Konstantina Vel. dalje pa se je v 4. stoletju poganstvo moralo skoro popolnoma umakniti Kristovi veri. Tako se je lepo razcvetalo krščanstvo. A zdaj je nastopilo preseljevanje narodov od vzhoda, od azijskih planjav proti zahodu Evrope. Silen udarec je prizadejal našim pokrajinam hunski kralj Atila, ki je na svojem potu v Italijo l. 452 razdejal mogočno mesto Oglej. Takrat so se njeni prebivalci razpršili ter bežali na varniše kraje, na otoke ob jadranskem morju.

Oglej je takorekoč zibelka krščanstva za sedanjo našo domovino v dobi rimskega gospostva čez te kraje. Tu so stolovali patrijarhi-metropoliti ter imeli pod seboj skoro vse škofije tedanje Venecije, Istre, pa tudi Norika in Panonije. A omenjali smo že, da so se s prihodom raznih narodov v teh krajih razmere zelo spreminjale — tudi v cerkvenem obziru. Gospodujoči Rimci so bili večinoma že katoliške vere, poleg ostankov prešnjih paganov. Istočni Goti, ki so bili Rimce potisnili proti Italiji, in gospodovali po naših krajih, so bili arijanske (krive) vere. Po dvajsetletnem vojskovanju so bili Gotje premagani in so se podali čez Alpe k svojim sorodnim Germanom ter se slednjič z njimi spojili. Zavladali so Bizantinci. Katoličani naših krajev so upali, da jim pod to vladavo zasijejo boljši časi. A nastopile so notranje verske razprtije, pa novi zunanji sovražniki, vsled česar je naša domovina zopet trpela.

L. 553 je bil v Carigradu občni cerkveni zbor, ki se je izrekel zoper „tri poglavja“. Tako so imenovali spise treh bogoslovcev Teodora Mopsveščana, Teodoreta cirskega in Ibe edeškega. Zagovarjali so namreč več ali manj Nestorijevo krivo vero, ki se je motil glede Božje in človeške nature in glede osebe N. G. J. K. Na vzhodu in zahodu so mnogoteri škofje zagovarjali te spise. Za njih veljavnost so se potegovali tudi nekateri istrski in beneški škofje. Nastal je radi tega mej katoličani prepir, ki je bil posebno usoden za oglejsko cerkev. Rimski papeži so pristaše treh poglavij smatrali za razkolnike.

V tem času, okrog l. 568, pa so se uprav arijanski Langobardi iz Panonije vzdignili ter napotili proti Italiji. Oglejci so iz strahu pred tem sovražnikom zapuščali svoje mesto ter se preseljevali na bolj varne otoke. Tedanji patrijarh je vzel seboj cerkvene zaklade in ostanke sv. mučencev ter prestavil svoj škofijski sedež v Gradež. Pavlin se je pridružil razkolnikom. Kakor se razvidi iz pism tedanjega papeža Pelagija I., je on veljal za glavo razkolnikov; vsled tega je zapravljal tudi pravico do škofovskega dostojanstva. A po Veneciji in Istri je bilo mnogo škofov na njegovi strani. — Ne samo papež, nego tudi tedanja bizantinska oblast je vplivala na verske stranke. Carigraskim cesarjem na ljubo so izvolili Elija, rodom Grka za patrijarha, ki je bil pristaš razkolnikov. Cesar iz političnih razlogov ni toliko uplival za združitev teh razkolnikov z rimsko cerkvijo.

Bizantinskega cesarja eksarh Smaragd je tedaj stoloval v Raveni. Ta je prigovarjal oglejskemu škofu Eliji, naj se združi

z rimsko cerkvijo. A Elija je hotel, da vso zadevo reši carigraski cesar. A ta je zahteval, da se je treba združiti v obrambo zoper Langobarde in delati na to, da vsa duhovščina pride pod bizantinsko oblast. Še le potem se je lotiti verskega vprašanja. Mogoče, da si je cesar mislil, da bi oglejski škof s svojim ljudstvom prestopil na langobardsko stran. Po smrti tega patrijarha Elija je l. 586 prišel Sever na oglejsko stolico v Gradežu. Eksarh je njega in nekaj njegovih podložnih škofov s silo prepeljal iz Gradeža v Raveno, kjer so se združili s katoliško cerkvijo; a ko jih po povratku ni ljudstvo ni razkolniški škofje niso hoteli priznati za svoje, so zopet odpadli. — Papeža Gregorija I. je vse to silno bolelo, zato piše l. 591 patrijarhu Severu, da naj pride s svojimi škofi k apostolski stolici v Rim, kjer se jim bodo vsi dvomi pojasnili. A Sever in njegovi podložni škofi se obrnejo do bizantinskega cesarja Mavricija s prošnjo, da naj vlada versko premirje tako dolgo, dok bodo sovražni Langobardi premagani. In res je cesar pisal papežu Gregoriju, naj se razkolniške škofje pusti toliko časa pri miru, dok se po Italiji ne spremenijo politične razmere, potem se bodo tudi verske zadeve lažje uravnale. — Ne glede na to se je papežu Gregoriju posrečilo, da je v Istri pridobil več razkolnikov in tudi tržaškega škofa Firmina, kar pa očaku Severu ni bilo všeč, ki je hotel Firmina celo z darili odvrniti od njegovega koraka.

Koder je segala oblast bizantinskih cesarjev, to je po primorskih krajih isterskega polotoka in po beneških otokih, se je po prizadevanju papeža Gregorija I. vedno bolj utrjevala katoliška vera. Po Furlaniji so pa imeli razkolniki varno zavetje, ker so jih podpirali ondi stanujoči Langobardi, ki so bili arijanske vere. Tem so bili ljubši razkolniki, nego katoličani, ker tako niso imeli rimski papeži, nasprotniki Langobardov, v njihovih pokrajinah nobene oblasti v verskih stvareh. — Upliv Bizantincev in Langobardov se je pokazal takoj po smrti očaka Severa. L. 607 sta bila mesto enega cerkvenega poglavarja postavljena kar dva. V Ogleju na langobardskih tleh so si razkolniki z dovoljenjem langobardskega kralja Agilulfa in furlanskega vojvoda Sisulfa izbrali Ivana za svojega škofa. V Gradežu pa, ki je spadal pod bizantinskega cesarja, so katoličani postavili Kandidijana za svojega patrijarha. Po smrti katoliškega škofa v Gradežu so mu volili novega naslednika, istotako v Ogleju zopet razkolnika. Gradeški škofje, ki so bili nasprotniki „trem poglavjem“ so dobivali zaslombo pri rimskih papežih in katoliških vladarjih v Carigradu; oglejski očaki pa, ki so se potegovali za „tri poglavja“, so imeli podporo v arijanskih Langobardih. Tako se je stara oglejska cerkev — ustanova sv. Marka in sv. Mohora — razcepila v dve, v oglejsko in gradeško, kar je bilo osodopolno za obe v nadaljnjem zgodovinskem razvoju.

Dopisi.

Iz Šmihela. (Shod „Kmečke zveze“ v Šmihelu.) [Dalje]. Kakšni bi morali biti zakoni glede lova? Skrbeti bi morali prvič, da se kolikor mogoče omeji divjačina, da se kolikor mogoče skrči število divjačine in drugič, da ne bi imeli le gotovi športni lovci pravice do lova, ampak tudi kmetje, ker le od teh je pričakovati, da bodo zatrli škodljivo žival. Ali bi bila dobra popolna prostost lova? Po takem zakonu bi bilo vsakemu svobodno ali streljati ali pa gojiti divjačino. Kaj bi koristilo potem to kmetu, če bi še tako pridno streljal po svojem, njegov sosed bi pa gojil po svojem divjačino, ki bi hodila na sosednje njive skrivej škodo delat. Še slabše bi bilo, če bi zakon svobodnega lova določal še prepovedani čas. Med tem časom bi potem sosedova divjačina zopet svobodno kraljevala po sosednjem polju in delala škodo kot dandanes. Pomisliti je še razne prepire, ki bi vsled tega nastali med manjšimi kmeti, če bi imel lov vsak le po svojem. Radi teh ozirov bi bil gotovo boljši zakon, ki bi določeval, da ima občina popolno pravico glede lova. Ali je pa nima že zdaj? Kakšni so dosedanji lovski zakoni? Govornik je nato razvil zgodovino lovskega zakona v Avstriji. Le par točk hočemo omeniti. Jožefovski zakon o prostem lovu in o preveliki narasti divjačine je bil gotovo boljši od sedanjih. Saj to je brnil, da se ni mogla divjačina čez mero namnožiti. Zakoni l. 1849. so preklicali svobodo lova vsem, ki nimajo saj 200 johov gozda, travnikov in polja. Ves drugi lov je imela v oskrbi občina, ki ga je smela ali dati v najem ali ga oskrbovati po nastavljenih lovcih. Čisti dobiček se je porazdelil med posamezne gospodarje. L. 1852. je pa izšel dodatni zakon, ki izključuje vse druge načine uprave lova kakor potem najema. Druga slabost našega

zakona je ta, da ne pusti revirjev deliti in razdeljenih prodajati. Jasno je, da je tam veliko več divjačine, kjer je večji revir, ker lovci ne morejo prehoditi vsega. Iz agrarnopolitičnega stališča bi bilo želeli, da bi se razdelili vsi revirji, ki bi se razdeljeni znašali po 100 ha. Dalje določa zakon, da mora trajati doba najema 5 let, želeli pa je, da se podaljša na 10 let. S tem je zopet prizadeto gospodarstvo. Najemnik pusti prva štiri leta vso divjačino pri življenju, da se bolj namnoži, zadnje leto jo pa da postreliti. S tem ima večji dobiček, a ta dobiček je narejen na račun kmeta, ker ona štiri leta se je živila divjačina od kmetovih pridelkov in kmetu delala škodo. (Prihodnjič konec.)

Iz Toplic. (Dobava krme z državno podporo. Načelnikom posojilnic za ravnanje.) Za našo občino je bilo odločeno krme: trije vagoni prve poslatve, dva sta prišla skupaj, eden osem dni pozneje. Vodja postaje v Straži je bil naprošen, naj nas takoj s telegramom obvesti, ko vagoni dojdejo. To je zaradi tega treba, ker se morajo vagoni v 24 urah razbremeniti, da se takoj odpeljejo nazaj. Ako vagon na postaji zastane, je precej plačila od njega. Če ni drugače, se senene bale zložijo na tla in ondi počakajo vozov, vagon pa lahko odide, odkoder je prišel. Ko je došlo obvestilo, da je krma na postaji, smo nenadoma poslali človeka od hiše do hiše, da je na podlagi razdelivnih listov „Gospodarske Zveze“ naročil gospodarjem, naj z vozovi gredo na postajo po seno. Če je bil gospodar v gozdu, je moral kdo ponj, da se je vrnil domov, napregel in peljal na postajo. Ker nekateri le par metričnih stotov dobijo, lahko en voznik krmo za tri gospodarje naloži. Dalje sta šla na postajo dva odbornika „posojilnice“, da sta plačala voznino in pristojbino od železniške tehtnice ter vodila razdelitev. Postajni načelnik ne pusti prej vagona razkopavati, dokler ni denar za vožnjo in tehtnico odštet. Plačali smo voznine od treh vagonov K 151278, od tehtnice K 744, skupaj K 152022. Opozorjam tedaj, naj odposlanec posojilnice dovolj denarja s seboj vzame, sicer utegne prazno pot delati in v zadrego priti. (A približna vsota se mu mora vendar le pri prvem obvestilu naznaniti. Uredništvo.)

Ko so prvi vozniki prišli na lice mesta, je splezal eden na seneno goro in začel bale doli metati. To delo mora prevzeti eden od posojilnic ali kateri spreten voznik. Spodaj pa smo tehtali po dve in dve bali skupaj. Zapisnikar mora vse zelo natančno zapisavati, koliko je imel ta ali oni dobiti in koliko je v resnici dobil, če ne bo grozna zmešnjava in kolobocija. Ker so bale različno težke, ne more biti razdelitev do kile natančna. Nekateri dobi par kil manj ali več, kar se pri končnem obračuna poravnava. Navadno tehtajo bale po 50 kg. Skupna teža naših treh vagonov je znašala po dohodu 37.100, v sled razdelitve 36.789, zmanjkalo je tedaj 311 kg. Ta diferenca je lahko umljiva: ena bala je manj došla, nekoliko sena sapa odnese, kdo kak šop izpulil, mnogo odpade pri metanju na tla, kjer se pohodi in raztepe. Ker je tudi domačih stroškov za vožnjo odbornikov na kolodvor, za hrano, nagrade in pismene znamke okrog 40 K, smo poslali „Gospod. Zvezi“ za krmo le majhno svoto, vse drugo je vzela vožnja iz Holandskega postaja Oos. Kmetovalci so za krmo dali 5 kron za 100 kg, v resnici pa za krmo le malenkost, ker je vožnja draga.

Kakšna je krma? Na videz lepa, zelena, dolgolasa, dišeča. Živina hlastno po njej seže, toda kmalu se čuti prevarjeno, ne uživa več tako rada in treba je holandsko krmo mej rezanico pomešati. So pa tudi živinčeta, ki tuje seno z veliko slastjo uživajo. Nekatere bale imajo v sebi zelo dobro mrvo, tupatam seno zadiši po oprhnelem, ako se bala razveže, in treba je seno prezračiti. Vkljub temu nedostatku so kmetovalci hvaležni za izdatno podporo, obžalujejo pač, da so dobili komaj polovico tega, kolikor so prosili, in upajo, da se pri II. poslatvi primanjkljaj nadomesti. Da bi se le predolgo ne odlašalo in bi saj mesca svečana poslatve prišla.

Dobimo li tudi koruze? „Gospodarska Zveza“ je v prvotni okrožnici posojilnicam naznanila, da so nekateri živinorejci željo izrekli, da bi se poleg sena delila po znižani ceni tudi močna krmila, kakor otrobi, lanene preše, živinska sol itd., Izrazila se je „Gospodarska Zveza“, da se bodo ozirali tudi na te želje, v kolikor bodo dopuščala denarna sredstva. V Toplicah pa so živinorejci, ki se pečajo tudi s prevažanjem lesa iz knežjih gozdov in dveh tovarn v Rogu in v Rádohi povdarjali, kako bi jim bilo neznansko ustrezno, če bi dobili po znižani ceni vsak nekaj metr. stotov ovsu in koruze za „zobanje“ vprežne živine. Na dotično vprašanje pa z Ljubljane ni bilo odgovora. Vsled tega smo mislili, da se je ves denar za nakup sena porabil in druga krmila sploh ne pridejo v delitev. Naročevanje koruze je te-

daj izostalo, dasi bi bilo ž njo mnogim gospodarjem, v prvi vrsti voznikom, neizmerno pomagano. Šele te dni smo izvedeli iz „Slovenca“ in „Domoljuba“, da se bo delila tudi koruza. Zategadelj smo brž poslali imenik gospodarjev, ki jo naročijo, c. kr. dež. vladi in „Gospodarski Zvezi“. Odkrito rečemo, da ne bi bilo pravično, če bi propali, ker krivda ni na naši strani, da se za koruzo precej s prvega začetka meseca oktobra nismo oglasili. — Ne moremo pa prikriti svojega mnjenja, da je bila državna podpora namenjena pred vsem za nakup mrve, ki so jo kmetovalci vsled suše lani tako malo pridelali. Vsi, ki so bili oglašeni, bi bili morali pri delitvi na vrsto priti. Potem šele, če bi bilo kaj denarja ostalo, naj bi se bila nakupila tudi druga krmila. Tako bo pa mnogo gospodarjev, ki so bili pri prvi delitvi sena izpuščeni, ostalo na cedilu. To bo dalo opravičen vzrok nevolji in zavisti. Zatorej je naš glasni klic: narprej krmo vsem, ki so jo prosili.

Iz Meniškevasi pri Toplicah. Ker smo tako prijazno vabili častivce sv. Antona puščavnika na veliki shod v naši romarski cerkvi dne 17. t. m., moramo zdaj še poročati, kako se je shod obnesel. Ker je bil od sobote do nedelje nov sneg zapadel, smo se bali, da ne bo vnanjih ljudi na božjo pot, a vse eno se jih je toliko nabralo, da je bila v cerkvi velika gneča in stiska. Zlasti od Mesta, Žužemberka in z Ajdovca je bilo mnogo romarjev. — Darov je sicer s. Anton nekoliko manj prejel kot lani in predlanskem, pa je hvaležen za vsako milostno iz dobrega srca. Dražba za klobase in krače je bila zelo živahna in nekateri so nesli težke rute mesnine domov. Bog poplačaj in sv. Anton vsem romarjem njih trudopolno pot in darila z veliko srečo pri živinoreji.

Iz Žužemberka. Poročale ste že, drage „Dol. Novice“, o žalostni smrti župnika Zupančiča. — Tisti večer ob nesreči še niso bili trupla našli. Vzrok nesreče je bil najbrž ta, ker je bil konj, ki ga je g. Vehovec dal napreči, da župnika popelje v Šmihel, jako isker in prišedši do razpotja, takoj švignil ter zavil meneč, da pelje na gospodarjev dom. Župnik zgrabi hitro za vajeti, a zategne v naglici na vodno stran, v hipu se je vse prekucnilo. Voznik se je že napol v vodi, zgrabil za grmove veje ter se rešil. Konj je preplaval na nasprotno stran, a župnika v temi ni bilo mogoče najti. Še le drugi dan v jutru so ga našli pri jezcu zamotanega v delu sedeža. — Iz tukajšnje mrtvašnice so prepeljali mrliča v Šmihel. Lahko si mislite, kaka žalost je napolnila vso faro, ko je zvedela o grozni nesreči in zdaj sprejela mrtvega župnika. V petek dopoldne je bil pogreb, katerega je vodil kanonik-dekan Mih. Tavčar ob spremstvu sosedne duhovščine. Nekateri gg. pa so prihiteli celo iz daljnih krajev kakor gg. župnika Česarek, Zore in šmihelski domačin Kastelic iz Črnega vrha nad Idrijo. Spremil ga je občinski zastop z županom gosp. Vehovcem, šolska mladež, mnogo znancev iz Žužemberka in sploh vsa fara, ki je neutolažljiva.

Od druge strani se nam še piše: Življenje pokojnikovo je posebno značilno v tem, da se je povsod trudil za lepoto hiše božje. „Gospod, ljubim lepoto tvoje hiše“ (ps. 25, 8), to mu je bilo pravilo njegovega delovanja. Šest let je bival v Topli Rebri; cerkev je tačas popolnoma nanovo sezidal, prenapredil tudi župnišče. Skrb svojo je obračal tudi vedno šoli, skrbel za šolsko poslopje. Druga župnijska služba njegova je bila v Banji Loki. Tudi tukaj je cerkev zelo razširil, skrbel ravnotako za šolo. L. 1901. je prišel v Šmihel. Z velikimi težavami se je poprijel tu zidanja nove župne cerkve; zaupal je, delo ima biti že tekom letošnjega leta dovršeno. Pokojnika je dičila neutrudljiva pridnost, poučeval se je — v delu za druge; posebno ena poteza njegovega značaja naj bo še omenjena — njegova skrb za reveže. Dal je vse za cerkev in za reveže; lahko je rekel: „S pripravljenim srcem sem prinesel dar za hišo svojega Boga“.

Od Save pri Krškem. Kakor so vojaki že pred leti sredi najhujše zime imeli strelne vaje na našem polju, tako bodo tudi letos se vežbali od 6. do 19. febr. Došlo bode kacij 900 moštva od artilerije z 90 oficirji. Ali bodo tudi letos, kakor pred leti, poskušali nove kanone, nam ni znano. Vojaštvo bo nastanjeno v Krškem, Leskovcu, na Bregeh na kranjski, in v Rajhenburgu, na Vidmu ter v Stari vasi na štajerski strani. — O zabavah se v letošnjem predpustu veliko ne sliši. — Gasilno društvo je že imelo svoj ples; Sokol ga mora pa odpovedati, ker ne dobi radi vojaštva potrebnih prostorov za to. — Čitalnica pa utegne prirediti maškaračo pustni torek. — Učiteljstvo je imelo v nedeljo zopet takozvani roditeljski večer. — V Krškem se je stalno naselil narodni fotograf (g. Pavel Kavšek), ki si je postavil s pomočjo posojilnice tako lep atelje, kakoršnega ni blizu. (Drago nam je tako točno obvestilo. Ur.)

V Aleksandriji, 14. jan. 1909 (dospelo 22. jan.) Umrli je v Aleksandriji dne 9. jan. v protestantovski bolnici Slovenka Uršula Brudar, doma iz Prečine pri Novem mestu. Pokojna je bila nad 20 let v službi pri neki protestantovski obitelji. Živela je vedno kot vzgledna, krščanska Slovenka. Vpisana je bila v raznih bratovščinah in zadnja leta je bila tudi vnet tretjerednica. L. 1905 je šla s slovensko karavano iz Egipta v sv. deželo. Bodi bogoljubna in mirna Uršula vzgled Slovenkam na tujem, kjer tudi lahko pošteno krščansko žive, ako ostanejo zveste sv. cerkvi.

P. Benigen.

(Vaš dopis nas je posebno razveselil. Poročajte še o on-dotnih Slovencih. Svoje čitatelje pa prosimo, da naj darujejo kaj za slovensko šolo v Aleksandriji, katero je ustanovil vrli p. Benigen. Njegovo misijonsko delo je za Slovence silno važno. Uredn.)

Domače novice.

Za bolnico cesarice Elizabete so darovali: č. g. Martin Poljak 2 kroni; g. trgovec Seidl lepo stekleno posodico za oltar; gđc. Fani Božič 6 lepih platnenih prtičkov za kelih in sv. Rešnję Telo. Prekrasen beli mašni plajšč z albo vred se bo rabil prvi krat na svečnico ob 9. pri sv. maši v kapiteljski cerkvi in potem izročil svojemu namenu; v nedeljo ob osmi uri bo pa preč. g. defnitor o. Otokar blagoslovil in postavil v kapelici čč. sester sv. križev pot in bo tudi tam maševal.

Novi bolnici so res zpuščeni Dolenjski v veliko korist. Cesar Franc Jožefovo bolnico v Kandiji bo treba za jedno nadstropje vzdigniti, tudi bolnica ces. Eliz. bo kmalu polna i upajmo, da kranjska hranilnica teh dveh za celo Dolenjsko važnih zavodov ne bo zapustila, ampak podpirala tudi z naprejem.

Bolnišnica usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu razpošilja ravnokar svoje 15. letno poročilo o svojem človekoljubnem delovanju. Iz njega zopet razvidimo, kako koristno, kako blagodejno deluje ta bolnišnica za uboge bolnike sploh, posebej pa še za Dolenjce, med katerimi se je ustanovila. Poglejmo. V l. 1908 je bilo oskrbovanih 1720 bolnikov, od katerih je bilo Kranjcev 1588; Dolenjcev 1150, Notranjcev 336 in Gorenjcev 52. Za njimi je bilo največ Hrvatov 72, Primorcev 43 in Štajercev 33. Ozdravljenih je bilo od 1720 bolnikov 1031, zboljšanih 484, neozdravljenih 129 in umrlo jih je samo 76, tedaj se med 1720 bolniki samo 205 bolnikom ni moglo pomagati. Koliko bi jih bilo pač umrlo, ako bi ne bili prišli v bolnišnico? — Pisavec teh vrstic bi bil brez nje že blizo deset let pod zemljo. Ljudje se navadno najbolj bojé noža v bolnišnici. To je tudi vzrok, da marsikdo ne pride vanjo, raje prezgodaj umrú. — Kako nes pametno je to, nam spričuje sledeče. Operiranih, to je z nožem rezanih, je bilo tekom leta 703 osebe. Ali so morda vse umrle, da se noža tako bojíte?! Kaj še, 625 se jih je ozdravilo (zavoljo kile operiranih 98, pa tudi ozdravljenih 98), 19 se je zboljšalo, 17 je bilo odpuščenih neozdravljenih — a umrlo jih je med 703 samo 14! Nož torej ni tako grozno nevaren. Pa kacega stanu so bili bolniki? Iz vseh stanov; vendar največ izmed delavnih. Bilo je 716 kmetov, posestnikov ali njih sinov, 268 dninarjev, 151 rokodelcev in njih učencev. Iz tega razvidite, da je bolnišnica v največo pomoč kmetom in delavcem. Ko torej pride usmiljeni brat, sprejmite ga radi, in obdarujte ga po možnosti — vsaj prosí za vas. Pa koliko pač stanejo stroški v tej napravi? Oskrbovalnih dni pri vseh bolnikih je bilo 34.861. Ako računimo za vsakega bolnika na dan le 1 krono, znaša to 34.861 kron ali 17.430 goldinarjev 50 kr. Kje so pa še drugi troški: kurjava? postelje? zdravniki? bratje in drugo? Bratje sploh ne računijo nič, kako potrebni so torej podpore. Pač vzamejo radi od bolnikov, kolikor dajo prostovoljno, ali ta znesek je res jako majhen. Občine dolenjske in tudi druge, né vidite li iz tega, koliko troškov vam bolnišnica usmiljenih bratov prihrani? Ženska bolnišnica, ki se je jeseni odprla v Novem mestu, je tudi velika dobrota za Dolenjsko; vendar v njej bodo morali plačevati bolniki, če pa ti ne bodo mogli, občine zanje. Ni li potem dolžnost, da usmiljenim bratom ve občine, vsaj vsako leto nekaj podarite, ko vas obvarujejo tolikih troškov? Zato pravim, občine dolenjske pa tudi vé, hranilnice in posojilnice, ne pozabite pri letnih proračunih kandijanske bolnišnice! Ko bi le vsaka nekaj dala, bi bili usmiljeni bratje poglavitnih skrbi rešeni. Slavni zdravstveni okraji, tudi vi ne zaostanite v podpori! Te besede pa vam polagamo še tem bolj na srcé, ker morajo sedaj usmiljeni bratje skorej vsaki dan do osem bolnikov odkloniti zaradi pomanjkanja prostora. — Da se pride temu v okom, nameravajo dozidati bolnišnici

še eno nadstropje. To pa bo mogoče le, ako pride večja, — res izdatna podpora.

Splošni pregled. Ostalo je koncem l. 1907 101 bolnik, sprejetih je bilo 1908 1692 bolnikov, skupaj 1793 bolnikov. Od 1793 tekom leta 1908 oskrbovanih bolnikov je zapustilo bolnico: Ozdravljenih 1031, zboljšanih 484, neozdravljenih 129, umrlo 76, skupaj 1720. V oskrbovanju ostalo koncem leta 1908 73 bolnikov. Na vsakega bolnika pride 19.44 oskrbovalnih dni. Povprečno je bilo vsak dan 95 bolnikov v oskrbovanju. Število oskrbovalnih dni vseh bolnikov znaša 34.861. Od odpuščenih 1720 bolnikov je bilo glede vere 1680 rimo-katolikov, 39 grko-katolikov, 1 žid. Za brezplačno odstranitev slabih zob, kakor tudi za obvezo ran, oglasilo se je tudi v preteklem letu vsak dan mnogo bolnikov. Bolniki, ki hočejo biti sprejeti v bolnico, morajo prinesiti seboj potrebne listine. Neozdravljivih bolnikov in onemoglih starčkov ne moremo sprejemati, ker so prostori v bolnici vedno prenapolnjeni. Po noči se sprejemajo le ponesrečenci in bolniki, ki nenadoma nevarno obolé. Od strani predstojništva bolnice bodi izrečena iskrena zahvala vsem p. n. blagim dobrotnikom našega zavoda. V prvi vrsti visokemu deželnemu zboru kranjskemu, slavni kranjski hranilnici in prečastiti duhovščini. Ravno tako veljaj naša zahvala tudi raznim občinam, posojilnicam in zdravstvenim okrožjem, kakor tudi posameznim dobrotnikom v mestih in na deželi. Oskrbništvo bolnice se pa znova obrača do vseh cenjenih dobrotnikov z zaupno prošnjo, naj bi nas tudi v bodoče milosrčno podpirali, da ne bomo nazadovali pri svojem človekoljubnem delu, marveč napredovali. Obenem bodi potoženo, kar je težko umevno, a resnično, da so začeli namreč narodni prepiri slabo uplivati na zavod, ki služi bolnikom brez razlike veroizpovedanja in narodnosti. Mi žrtvujemo svoje moči le v človekoljubne namene, né meneč se za gonje raznih strank. In vender so nas v preteklem letu narodni prepiri materijelno oškodovali in povzročili, da so bili stroški za vzdrževanje bolnice mnogo večji, nego dohodki. Konečno zakličemo še enkrat, Bog povrni vsem, ki so nam dobrohotno naklonili kako pomoč! Mi Usmiljeni bratje pa obetamo, da se bomo tudi v bodoče z neumornim delovanjem na polju trpečega človeštva nesebično prizadevali, in se izkazali hvaležne za blagohotne prispevke.

Novomeški „Sokol“ priredi dne 13. februarja 1909, ob 8. uri zvečer v prostorih „Narodne čitalnice“ v Novem mestu svojo veselico z zanimivim programom, v katerem je med drugimi tudi gledališka igra, telovadba, žive slike i. t. d. Vstopnina za člane 1 K, za nečlane 1 K 60 v. — Nastopajoči telovadci so prosti vstopnine. Odbor prosi, da se druga društva blagovolijo na to prireditve ozirati.

Odbor.

Dva velika oratorijska koncerta „Glasbene Matice“. Zvesta dosedanjim tradicijam priredi „Glasbena Matica“ dne 3. in 4. februarja v veliki dvorani hotela Union dva velika oratorijska koncerta. Izvajal se bode tokrat svetovnoslavni Perosijev oratorij „Rojstvo Izveličarjevo“, za štiri soliste, mešan zbor in veliki orkester. Vseh sodelujočih bode 240.

Marijina družba v Šmihelu ponovi dne 31. jan. v nedeljo popoldne po litanijah ob 3. v novi dvorani predstavo. Vzpored: 1.) Volarič, Slovenskim mladencam, spev za ženski zbor s spremljevanjem harmonija. 2.) Nežika z Bleda, narodna igra v petih dejanjih. Priredil Fr. K. 3.) Pozdrav s Štajerske. (Pesem.) 4.) Kukavica modra ptica ali Boj za doto, vesela igra s petjem. Vredil J. Kraljev. Vstopnina: sedeži po 40 v, stojišča po 20 v.

Gospodarske drobtine.

— Občni zbor kmetijske podružnice v Novem mestu bo letos v pondeljek dne 1. marca t. l., toraj na dan sejnice. Občni zbor se priredi z običajnim dnevnim redom in poučnim gospodarskim govorom. Več o tem prihodnjič.

— Klajno apno za prasiče. Rejnim prasičem pokladamo pri nas korenstvo, repo, krompir in peso. To je glavna krma. Ker se nahaja v tej krmi primeroma malo rudninskih snovi in ker prasiči ne morejo po zimi riti in dobiti na ta način potrebnih rudninskih snovi, se priporoča, da jim pokladamo klajno apno, ki veliko pripomore k boljšemu vspevanju.

— Oddaja ameriških trt in cepljenk. Kmetijska podružnica v Novem mestu ima naprodaj prav lepe sajenke riparije portalis in cepljenke in sprejema naročila na nje zadnji čas do 28. februarja t. l. Pravico do trt imajo pred vsem vinogradniki iz novomeškega in drugih dolenjskih okrajev. Sajenke se oddajajo po 4 K za 100 trt. Zaradi cepljenk glej zadaj oznanilo.

— Oddaja sadnega drevja pri kmetijski podružnici novo-meski. Člani podružnice dobe kakor vsako leto brezplačno po štiri sadna drevesa. Čez to število jih morejo dobiti proti plačilu 80 h za drevo in se je zglasiti za nje zadnji čas do 28. februarja. Neudje zamorejo dobiti drevesa le v tem slučaju, če bi udje ne vzeli vseh za prodajo določenih dreves. Drevje je lepo in močno in pocepljeno z najpripravnějšími vrstami za Dolenjsko.

— Pouk o dolenjski prasičjereji je bil na sporedu kmetijskega tečaja v Kostanjevici v nedeljo dne 17. t. m. G. vodja Rohrman je v poljudnih besedah poudarjal važnost prasičjereje, obrisal njen razvoj in poučeval potem gospodarje o reji merjascev, o reji plemenih svinj in o reji prasat. Razložil je tudi pomen prasičorejskih zadrug za Dolenjce. Nazadnje je navajal napake dolenjskih svinjakov in pojasnil sredstva proti najnevarnejšim prasičjim boleznim in priporočal pri tej priliki tudi cepljenje proti rudečici. Tečaja se je udeležilo 64 gospodarjev. Želeli bi, da bi se bilo udeležilo več gospodinj, ki imajo prvo besedo pri prasičji reji.

— Pouk na kmetijskem tečaju v Semiču. Na tem tečaju se bo poučevalo: 1.) na Svečnico 2. februarja od 3. do 5. popoldne o gnojenju in umetnih gnojilih (vodja V. Rohrman); 2.) v sredo 3. februarja od 9. do 11. popoldne o kletarstvu (vinarski nadzornik B. Skalický) in od 2. do 4. popoldne o kmetijskem združništvu s posebnim ozirom na kletarske zadruge (tajnik Zadružne zveze Kralj).

— Tomasova žlindra je v l. 1909 dražja! Vsled slabjših kupcijskih razmer, zlasti na Nemškem, je znatno padlo izdelovanje železa iz železne rude, ki ima fosforovo kislino v sebi, zato so prideluje tudi manj Tomasove žlindre, dočim na drugi strani kmetijstvo vedno več tega gnojila potrebuje. Tvor-nice za Tomasovo žlindro, ki so vse med seboj povezane, izkoriščajo ta položaj in so l. 1909 zvišale ceno in sicer bo vsak kilogramski odstotek fosforove kisline za $2\frac{1}{2}$ h dražji. 16% žlindra bo veljala 40 h, 17% $42\frac{1}{2}$ h, 18% 45 h i. t. d. Ker bo tudi manj blaga na razpolago, bo mogoče le tistim postreči, ki se dosti zgodaj zglase.

Ameriški novičar.

Forest City., Pa. V premogovniku se je 29. m. m. ponesrečil rojak Fran Krušnik. Padla je nanj plast kamenja s tako silo, da je bil v trenutku mrtev. Poleg nesreče je bilo po izjavi izkušenih premogarjev tudi nekoliko neprevidnosti in brezskrbnosti. Pokojni je bil star 31 let, rojen v fari Moravce na Gorenjskem. Kot svojemu članu mu je društvo B. M. Vnebovzete oskrbelo lep pogreb.

V New Yorku se je poleg podpornega društva „Slovenija“ in tamburaškega kluba „Ilirija“ osnovalo še pevsko društvo „Domovina“, ki že šteje 24 dobrih pevcev.

V Cleveland-u, Ohio, se je 10. jan. osnovalo narodno društvo „Adamič-Lunder“, ki bode meseca februarja predstavljalo narodno dramo o znanih ljubljanskih dogodkih.

Millwaukee. Tu so 10. jan. slovenski rojaki predstavljali igro „Narodni mučeniki“, katero sta pisala dva odotna rojaka.

V Cleveland-u pa so isti dan prvokrat v Ameriki igrali Govekarjeve „Legionarje“ s prav dobrim uspehom.

Steelton Pa. Tu je bil v rudnika ranjen 5. jan. Martin Bajuk. Prepeljali so ga v bolnico. Ker je bil član društva sv. Alojzija, je ono zanj poskrbelo.

Superior Pa. Tu je smrt pobrala Št. Stošiča. Bil je pri društvu sv. Alojzija št. 56 in pri J. S. K. Jednoti. Pokopali so ga 5. jan. na katol. pokopališču pri samostanu sv. Vincenca. Tudi sosednje društvo se je udeležilo pogreba ter pokojniku izkazalo zadnjo čast.

Sejmi na Dolenjskem v mesecu februarju.

V Novem mestu prvi ponedeljek (1. febr.) sejmica, sejm za živino; vsak ponedeljek za svinje, živila in poljske pridelke. — V Kandiji pri Novem mestu v četrtek 18. febr. sejm za uprežno in klavno živino ter za prodajo prašičev; vsak četrtek sploh pa tržni dan za prodajo živil in deželni pridelkov. — V Žužemberku in v Krškem 3. febr. — V Črnomlju prvi četrtek. — V Metliki v torek po svečnici. — V Št. Jerneju (Dolenj.) v četrtek po svečnici. — Na Bučki na sv. Matija dan 24. febr. — V Toplicah v četrtek po sv. Matiju. — V Višnjigori v ponedeljek pred pustno nedeljo.

Loterijske številke.

GRADEC, 23. decembra 62 76 67 29 73

Smešnice.

(Nedeljski počitek.) Vse postave za nedeljski počitek so brez pomena in mi ga še tako dolgo ne bomo zares vzivali, dokler državni in deželni zbor ne vpelje postave, da morajo tudi žene ob nedeljah s svojim jezikom mirovati.

(Dobra žena.) Žena: „Ljubi mož, pa tako pozno prideš zopet danes domov!“ — Mož: „Vedi, draga ženka, da smo se ravno danes prav posebno in izvanredno zabavali; topli smo se tudi, le poglej tukaj na glavi imam kar dve rani in obleko so mi raztrgali itd.“ — Žena: „No, da si se le tako dobro imel, pa sem potolažena!“

(Samo enkrat.) Sodnik: „Kolikokrat ste bili že kaznovani?“ — Obtoženec: „Samo enkrat, gospod sodnik, — ko sem se oženil!“

(Birmanec.) Boter: „No, Jožko, če boš priden, te bodem pa zdaj peljal v gostilno!“ — Jožek: „Gotovo, gotovo, dober boter, in v zahvalo vas bodem jaz zvečer peljal iz gostilne!“

O vremenu.

Prvih osem dni bode imel februarij snežene, mrzle in neprijetne dneve. — Potem postane še bolj mrzlo, večkrat jasno, sicer pa mirno vreme do okolu 18. — Na to nastopi spremenljivo, mokro vreme, večkrat s snežno padavino. — Proti 26. febr. pa začenja postajati že bolj južno in vetrovno vreme.

5. febr. je kritičen dan druge vrste.

20. febr. je kritičen dan prve vrste.

Svečnica gorka, zelena,

Cvetna nedelja snežena.

Je Svečnica topla, solčnega vremena,

Bučele bogate, dobrega plemena.

Če pregorko je svečana,

V aprilu še počiva brana.

Kakor ste se prepričali cenjeni čitatelji „Dol. Novic“ pre-rokovali smo vreme za januarij dokaj zanesljivo. Seveda velja to vremensko ugibanje le za naše okraje.

Tujci v Novem mestu.

Hotel Koklič: Popovič J., Weber N., dr. R. Sajovic, Kanzlarič P., Krac-mer A., Thiel G., W-rdnik F., Pollak P. iz Ljubljane; Wutscher E. iz Št. Jerneja; Wurner F. iz Rudolfova; Eugen Ernst, Leitner A., Goldberger M., Hubert O., Schermann J., Glaser M., Hilmayer E. iz Dunaja; Kveder J. iz Celja; Rayer C. iz Maribora; Trček J. iz Linca; Rodbach J. iz Mirne; Magovac J. iz Metlike; Neumann W., Grillitsch A., Sohr A. iz Gradca; Neuburger J. iz Monakovega; Opara F. iz Trebnjega; Kalan V. iz Valtevasi; Rauch M. iz Amtmannsdorfa; Kmetič F. iz Trzina; Perko J. iz Suhorja; S. Pichler iz Celovca in Kovač F. iz Hudejužne.

Hotel pri Pošti: Löffler L. iz Gradca, Eržen G. iz Idrije in Bernot V. iz Ljubljane.

Jakše: Pintar R. iz Gradca; Ogrizek F. iz Sp. Šiške.

Razglas.

Vsled naročila c. kr. okrajnega sodišča v Rudolfovem z dne 29. decembra 1908 A 495/8/6 vršila se bode

4., 5. in eventuelno tudi 6. februarja 1909

od 9. do 12. dopoldne in od 3. do 5. popoldne v kapiteljnu v Novem mestu prostovoljna dražba v zapuščino g. kanonika Josipa Hočevarja spadajoče oprave in druge premičnine, kjer se bode ista proti gotovemu plačilu najvišjemu ponudniku prodajala.

RUDOLFOVO, dne 25. januarja 1909.

30)

Dr. Albin Poznik, c. kr. notar sod. pov.

Globoko užaljenega srca naznanja podpisana tužno vest, da je nje dobra sestra, oziroma teta, gospodična

Emilija Engelthaler

dne 25. t. m. ob šesti uri zjutraj po dolgi mučni bolezni, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb drage pokojnice je bil dne 27. t. m. popo-ludne na pokopališču v Šmihelu. (35)

SREBRNICE, dne 28. januarja 1909.

Karolina Witschl, stavbenega svetnika udova.

Prostovoljno gas. društvo v Novem mestu
priredi dne 6. februarja 1909 svojo običajno

pustno veselico

v gostilni pri „Slonu“ v Novem mestu, h kateri se vsi pri-
jatelji gasilstva najprijazneje vabijo.

Posebna vabila se ne bojo razpošiljala.

(24)

Načelnništvo.

Razglas.

Poveljništvo uniformirane meščanske garde bode dne 1. fe-
bruarja od 9. ure dopoldne do 4. ure popoldne razprodajalo

blizu 90 vojaških starih pušk z bodalom in nožnicami

vred, proti takojšnjemu plačilu in sicer na dvorišču hiše št. 136
g. Jožefa Košiček-a v Novem mestu. (28)

25.000 cepljenih trt

najboljših vrst kakor veltlinea, silvanca, španjola, kraljevine,
laškega rizlinga in žametaste črnine je na prodaj pri vodstvu
kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu. Cena po dogovoru.

50.000 cepljenk

veltlinea, silvanca, španjola, laškega rizlinga, kraljevine,
portugalke in žametaste črnine je na prodaj pri Kmetijski
podružnici v Novem mestu. Trte so vseskozi prve vrste.
Cena po dogovoru. (20)

Mlinar išče

mlin ali žago v najem za žito ali pa
merico po dogovoru. — Ponudbe na:
Mlinar, poste restante, Št. Rupert.

Samogovori

se imenuje najnovejša, pravkar izšla knjiga

Otona Zupančiča.

Dobi se v vseh boljših knjigarnah broš. za
3 K, vezana za 4 K. (32-5-1)

Podpirajte domača slovenska podjetja!

Frane Lapuh,

dimnikarski mojster za Novo mesto in okolico se najvljudneje
priporoča za vsa v njegovo stroko spadajoča opravila. — Po-
strežba točna. Cene primerne. (27-0-1)

Svoji k svojim!

Domača umetnost za Dolenjsko!

FRAN VODNIK, podobar in pozlatar

v Novem mestu št. 59, zraven Frančiškanske cerkve,

se prav toplo priporoča prečistiti duhovšini in cerkvenim pred-
stojništvom v cenjena naročila za izvrševanje vsakovrstnih umet-
niško iz- lesenih oltarjev, lec, krst-
delanih

nih kamnov, soh svetnikov, ki-
pov od lesa, kamena, gipsa, itd.

Tudi stara cerkvena dela se popravljajo in prenavljajo prav
strokovno dobro in po zmernih cenah. (31-0-1)

Brinjevo olje

(26-0-1)

kupuje v Rudolfovem
lekarnar Jos. Bergmann.

Pšenico

kupujem vsaki dan in celo
leto po najvišji ceni. (33-3-1)

C. Germ, Rudolfovo.

Mlin

z vsem in lepim posestvom je pod ugod-
nimi pogoji na prodaj. — Natančneje pri
Janez-u Streiner na Vel. Cikavi št. 6,
pošta Novo mesto. (25-2-1)

Naznanilo.

Babica Marija Berus se je preselila iz Kan-
dije v Novo mesto v
hišo Guštinovo, Glavni trg. (34)

Močna dekla

za drva in vodo nositi, za vrtna opravila, uporabo kot potovka
itd. se takoj ali tudi pozneje sprejme v službo. Plača 16 kron.
Oskrbiništvo graščine Hmeljnik, p. Rudolfovo. (21-2-2)

Hiša

na prodaj v
Kandiji št. 76.

katera stoji na lepi legi zraven
ceste, ki pelje proti Božjemu grobu. Hiša obstoji iz treh lepih
sob ter kuhinje in male kleti. Okolu hiše je lep vrt. Proda se
radi nameravane preselitve pod ugodnimi pogoji. Več se izve
pri Ivan Ausenik-u v Kandiji pri Rudolfovem. (17-3-3)

Otvoritev nove gostilne!

Podpisani slav. občinstvu vljudno naznanjam, da sem odprl
dné 1. januarja 1909 v lastni hiši novo gostilno pod
imenom pri „Kolarju“ v Kandiji ob Zagrebški cesti.

Gostilniški prostori so udobno urejeni. Voznikom je na razpolago
obširni novozgrajeni hlev z prostornim dvoriščem. Za izvrstno
pijačo in okusno jed po nizki ceni, ter dobro postrežbo bodem
vedno skrbel, da zadovoljim cenjene goste, da si ohranim za
vedno njih naklonjenost. (4-6-5)

Za mnogobrojni obisk se najvljudneje priporoča

Anton Sedlar, gostilničar in kolarski mojster.

Ceno posteljno perje.

1 kg sivega skubljenega perja K 2, polbelega K 2 80, belega K 4,
finega K 6, najboljšega skubljenega K 8, sivega puha K 6, belega
K 10, prsnega puha K 12, — — Od 5 kg nadalje poštne prosto.

Dovršene postelje bogato napolnjene, iz zelo gostega, jako
trpežnega rdečega, modrega, belega ali
rumena nanking-bлага, 1 pernica velikost 170x116 cm z 2 blazi-
nama, velikost 80x58, napolnjena z jako lepim mehkim perjem K 16,
s polpubom K 20, s puhom K 24, posamezne pernice K 12, 14, 16,
blazne K 3, K 3 50, K 4. Proti povzetju razpošilja poštne prosto
pri naročilu od K 10 nadalje. (1-19-5)

Maks Berger v Dešenici štev. 226. Češki les.

Za nengajajoče denar nazaj. — Ceniki zastoj in poštne prosto.